

Na osnovu člana 52. st. 4. i 5. Osnovnog zakona o zaštiti na radu ("Službeni list SFRJ", br. 15/65) u saglasnosti sa saveznim sekretarom za saobraćaj i veze, savezni sekretar za rad propisuje

Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu SFRJ", br. 55/65 od 15.12.1965. godine. Vidi: čl. 69. Zakona - RS, 42/91-1649.

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se mere i normativi zaštite na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima.

Pod motornim vozilima, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se sva motorna i priključna vozila, osim vozila koja se kreću na šinama (u daljem tekstu: vozilo).

Pod održavanjem vozila, u smislu ovog pravilnika, podrazumevaju se svi radovi na opravkama vozila, kao i snabdevanju vozila gorivom, mazivom i sl.

Član 2.

Mere i normative zaštite na radu predviđene ovim pravilnikom sprovode radne i druge organizacije, organi društveno-političkih zajednica, druga pravna lica i fizička lica kod kojih su zapošljena lica koja rade na održavanju vozila i vrše prevoz vozilom (u daljem tekstu: organizacija).

II. MERE I NORMATIVI ZAŠTITE NA RADU PRI ODRŽAVANJU VOZILA

1. Opravke i snabdevanje vozila gorivom i mazivom

Član 3.

Srednje i velike opravke vozila, kao i snabdevanje vozila gorivom i mazivom, organizacija vrši na za to određenom mestu (radionica, posebna prostorija). To mesto mora biti opremljeno svim potrebnim uređajima i napravama (kanalima za pregled, dizalicama, stalkovima za okretanje, estakadama i sl.), alatima i drugim sredstvima za izvođenje radova.

Manje opravke mogu se vršiti i van mesta iz stava 1. ovog člana, uz preduzimanje zaštitnih mera predviđenih ovim pravilnikom.

Član 4.

Za vreme opravke i snabdevanja vozila gorivom i mazivom, motor vozila mora biti van pogona.

Član 5.

Za vreme opravke i snabdevanja vozila gorivom i mazivom, na upravljač se mora staviti tablica sa natpisom: "Ne puštaj motor u pogon - ljudi rade".

Za vreme podizanja vozila pomoću uređaja sa hidrauličnim ili elektromehaničkim pogonom (dizalica), na dizalici se mora staviti tablica sa natpisom: "Ne diraj - pod vozilom su ljudi".

Član 6.

U radionici za opravku vozila sa lančanim kretanjem vozila, mora postojati odgovarajuća signalizacija (svetlosna i zvučna) za davanje znakova o kretanju vozila.

Vozilo se pre postavljanja na mesto opravke u radionici mora očistiti i oprati.

Član 7.

Vozilo se za vreme opravke mora zakočiti ručnom kočnicom i uključiti na najmanji prenos. Pri opravkama kočnice moraju se upotrebiti sigurne kočne naprave.

Član 8.

Ako se pri opravkama vozila skidaju točkovi, moraju se kod osovine skinutih točkova staviti nogari (stalak) a ispod neskinutih točkova - sigurni podmetači.

Član 9.

Pri skidanju ili postavljanju gibnjeva ili pri izvođenju drugih većih opravki na vozilu, vozilo se mora obezbediti od pada, požara i eksplozije.

Član 10.

Teretno vozilo sa automatskim istovarivanjem tereta mora biti obezbeđeno od spontanog podizanja i spuštanja sanduka.

Stranice teretnog vozila sa automatskim istovarivanjem tereta moraju biti obezbeđene od spontanog otvaranja.

Pod karoserije teretnog vozila sa automatskim istovarivanjem tereta, mora biti ravan i gladak.

Član 11.

Pri opravkama teretnog vozila sa automatskim istovarivanjem tereta moraju se ispod podignute karoserije postaviti sigurni podupirači. Umesto podupirača ne smeju se upotrebljavati drugi predmeti (ključevi, čuskije, krš, drvene grede i sl.).

Član 12.

Pri opravkama vozila sa visokom karoserijom moraju se upotrebljavati odgovarajuće sigurne lestvice.

Zabranjena je upotreba neispravnih lestvica.

Član 13.

Ako se opravke vrše ispod vozila, vozilo se mora postaviti na čvrste oslonce (stalci, nogari i sl.). Za vreme takvog rada mora biti sprečeno isticanje goriva iz rezervoara, vode iz hladnjaka, ulja iz motora i elektrolita iz akumulatorske baterije.

Član 14.

Pri opravkama zavarivanjem na cisterni ili rezervoaru vozila za prevoz lako zapaljivih i eksplozivnih tečnosti, opravka se može vršiti tek kad se cisterna ili rezervoar ispuni vodom ili inertnim gasom (CO₂) a metalno telo cisterne odnosno rezervoara propisno uzemlji.

Član 15.

Pri opravkama vozila, prenos delova vozila težih od 30 kg mora biti mehanizovan.

Delovi vozila koji se prenose moraju na napravi za prenos biti obezbeđeni od pomeranja ili preturanja.

Član 16.

Pre skidanja motora, menjača, hladnjaka, zadnjeg i prednjeg mosta ili drugih delova vozila koji su sastavni deo sistema za rashlađivanje ili podmazivanje vozila, mora se prethodno iz njih ispustiti ulje i voda u sudove namenjene za tu svrhu.

Mesta za postavljanje delova vozila iz stava 1. ovog člana moraju biti podešena tako da odgovaraju svojoj nameni.

2. Puštanje motora vozila u rad

Član 17.

Pre puštanja motora vozila u rad, mora se ručica menjača staviti u neutralan položaj.

Motor se pušta u rad, po pravilu, pomoću startera.

Ručno puštanje motora u rad sme vršiti samo vozač ili njegov pomoćnik.

Kod ručnog puštanja motora u rad poluga pokretača mora se okretati odozdo nagore. Palac desne ruke ne sme obuhvatiti polugu pokretača već mora biti priljubljen uz kažiprst.

Kod ručnog puštanja motora u rad, motor mora biti podešen na nešto donije paljenje.

3. Kretanje vozila u krugu organizacije

Član 18.

U krugu organizacije i u radnoj prostoriji vozilom smeju upravljati samo lica koja imaju vozačku dozvolu za upravljanje vozilom odnosno kategorije.

U krugu organizacije ili u radnim prostorijama u kojima se kreću vozila moraju se postaviti znaci prema važećim propisima za saobraćaj na javnim putevima.

Član 19.

Brzina kretanja vozila u krugu organizacije ne sme biti veća od 10 km na čas, a u radnim prostorijama - veća od 5 km na čas, osim na posebno izgrađenim probnim pistama i drugim saobraćajnicama, koje moraju biti snabdevene odgovarajućom signalizacijom.

Brzina kretanja vozila na posebno izgrađenim probnim pistama i drugim saobraćajnicama u krugu organizacije neće se ograničavati, ako su piste i saobraćajnice snabdevene odgovarajućom signalizacijom.

Član 20.

U organizaciji mora postojati plan kretanja vozila, sa podacima o dozvoljenim i zabranjenim pravcima,

ulazima, izlazima, krivinama i slično. Plan kretanja vozila mora biti istaknut na vidnom mestu u krugu organizacije i u radnim prostorijama.

Član 21.

Licima koja nisu zapošljena na opravkama vozila zabranjena je vožnja na vozilu u krugu organizacije i u radnoj prostoriji.

4. Ispitivanje kočnica vozila

Član 22.

Ispitivanje kočnica vozila pri radu motora, vrši se, po pravilu, uređajima za ispitivanje kočnica.

Ako organizacija nema uređaje za ispitivanje kočnica, ispitivanje ispravnosti kočnica vrši se na određenom mestu u krugu organizacije.

Član 23.

Pri podešavanju kočnica posle ispitivanja njihove ispravnosti, motor mora biti isključen a vozilo u stanju mirovanja.

Vozač ne sme pustiti motor u rad niti pokrenuti vozilo dok za to ne dobije znak od radnika koji vrši podešavanje kočnica.

5. Pranje vozila

Član 24.

Pranje vozila pomoću creva na otvorenom prostoru, mora se vršiti na mestu dovoljno udaljenom od neizolovanih provodnika struje odnosno električnih uređaja pod naponom.

Stepenice i podloga po kojima se radnik kreće pri ručnom pranju vozila moraju imati hrapavu površinu.

Za vreme ručnog pranja vozila, radnik mora biti opremljen odgovarajućim zaštitnim sredstvima (gumene čizme, gumene rukavice, zaštitna kecelja i sl.).

Član 25.

Ako se pranje vozila vrši posebnim uređajima (mehanizovano pranje), izvori svetla, provodnici struje i pogonski uređaji moraju biti hermetički zatvoreni.

Za vreme mehanizovanog pranja vozila, radnik koji rukuje uređajima za pranje vozila mora biti zaštićen od vlage.

Član 26.

Pri pranju vozila ispuštanje nečiste vode u kanalizaciju sme se vršiti tek posle njenog neutralisanja i čišćenja od goriva i ulja.

Član 27.

Delovi motora koji rade na etilizirani benzin smeju se prati tek pošto se izvrši neutralizacija taloga tetraetila u kerozinu ili drugim tečnostima.

Pri upotrebi lužnog rastvora koncentracija tog rastvora treba da iznosi od 2 do 5%.

Pranje delova vozila etiliziranim benzinom zabranjeno je.

Član 28.

Ako se za pranje delova vozila koriste rastvori benzina ili petroleja, mesta određena za pranje moraju imati stalnu ventilaciju, a pri upotrebi trihloretilena - i posebnu komoru sa ventilacijom.

Na mestima na kojima se pranje delova vozila vrši sa zapaljivim tečnostima, zabranjeno je pušenje i prilaženje sa otvorenim plamenom. Na tim mestima moraju se sprovesti i sve mere protivpožarne zaštite.

6. Rad na akumulatorskoj bateriji

Član 29.

Ako se akumulatorske baterije prevoze kolicima, prethodno se moraju obezbediti od pomeranja odnosno od prolivanja kiseline.

Pri ručnom prenosu akumulatorskih baterija moraju se preduzimati mere predostrožnosti protiv prolivanja elektrolita (rastvor sumporne kiseline ili lužine) na odelo i obuću radnika.

Pri skidanju, prenosu, punjenju, opravci i drugom sličnom radu sa akumulatorskim baterijama, moraju se preduzimati odgovarajuće mere protiv prolivanja elektrolita po telu, obući i odelu radnika.

Ako se elektrolit prolije na telo radnika, mesto opekotine treba odmah obrisati suvom krpom i neutralisati desetoprocentnim rastvorom sode u vodi ako je elektrolit kiselina odnosno petoprocentnim rastvorom borne kiseline ako je elektrolit lužina a zatim povređeno mesto isprati mlazom vode.

Član 30.

Prilikom pripremanja rastvora sumporne kiseline, kiselina se mora u tankom mlazu sipati u destilisanu vodu. Pretakanje se mora vršiti napravama za pretakanje (sisaljka, ljuljaška za balone, pumpa, sifon i sl.).

Ako je zatvarač posude u kojoj se nalazi kiselina ili lužina obložen parafinom, parafin treba otopiti oblaganjem grla posude krpom umočenom u vrelu vodu.

Član 31.

Ručno drobljenje i usitnjavanje jetkog kalijumovog hidroksida mora se vršiti na način kojim se sprečava rasprskavanje njegovih čestica.

Rastvaranje kalijumovog hidroksida treba vršiti u čistoj posudi od čelika, stakla ili plastične mase, nalivanjem destilisane vode. Kalijumov hidroksid mora se čeličnim ili staklenim štapićima mešati do njegovog potpunog rastvaranja.

Član 32.

Radnici koji pripremaju elektrolit moraju biti opremljeni odgovarajućim ličnim zaštitnim sredstvima.

Radnici moraju biti posebno osposobljeni za pripremanje elektrolita i za ukazivanje prve pomoći kod opekotina zadobivenih od kiselina ili lužina.

Član 33.

Posude sa elektrolitom moraju se pažljivo prenositi nosiljkama ili prevoziti kolicima, uz pomoć dva radnika. Za vreme prenosa odnosno prevoza, posude moraju biti dobro zatvorene.

Član 34.

Punjenje i formiranje olovnih i alkaličnih akumulatorskih baterija mora se vršiti u posebno opremljenim

prostorijama.

U prostorijama iz stava 1. ovog člana ne smeju se ostavljati posude sa sumpornom kiselinom ili kalijumovim hidroksidom.

Član 35.

Akumulatorske baterije postavljene za punjenje i formiranje moraju biti sa napojnom mrežom čvrsto spojene pomoću stezaljki za olovne polove akumulatora sa kiselinom ili posebnim naglavcima kod akumulatora sa lužinom, radi sprečavanja varničenja.

Spajanje akumulatorskih baterija žicama nije dozvoljeno.

Član 36.

U prostoriju za pušenje i formiranje akumulatorskih baterija ne sme se ulaziti sa otvorenom vatrom niti se u njoj sme pušiti i paliti šibica.

Generatori, elektromotori, električni uređaji i instalacija za osvetljenje u prostoriji iz stava 1. ovog člana, moraju biti zaštićeni od varničenja.

U prostoriji za punjenje i formiranje akumulatorskih baterija i u prostoriji za čuvanje kiselina, i lužina moraju biti umivaonici i posude sa 10% rastvora sode ili 5% rastvora borne kiseline, zavisno od vrste elektrolita u akumulatorskim baterijama.

Član 37.

U prostoriju za punjenje i formiranje akumulatorskih baterija smeju ulaziti samo lica koja rade na tim poslovima.

7. Stavljanje i skidanje guma

Član 38.

Stavljanje i skidanje guma sme se vršiti na suvom i čistom mestu.

Pre skidanja guma sa naplatka, vazduh iz unutrašnje gume mora se potpuno ispustiti. Skidanje guma mora se vršiti odgovarajućim alatom.

Član 39.

Gume se ne smeju postavljati na zarđao, ulubljen, napukao ili hrapav naplatak.

Elastični prsten spoljne gume mora sigurno nalegati u žleb naplatka po celom svom obimu.

Član 40.

Ubacivanje elastičnog prstena spoljne gume u žleb naplatka pri punjenju spoljne gume vazduhom sme se vršiti samo za vreme prekida priticanja vazduha u gumu, dok je pritisak mali.

Punjenje gume na skinutom točku sme se vršiti samo uz upotrebu zaštitne ograde ili rešetke.

8. Sredstva za održavanje vozila

Član 41.

Alati, naprave, mašine, uređaji i ostali predmeti koje radnici upotrebljavaju na radu pri održavanju vozila moraju biti ispravni, propisno zaštićeni i stalno održavani u ispravnom stanju.

III. MERE I NORMATIVI ZAŠTITE PRI PREVOZU VOZILOM

Član 42.

Svako vozilo mora biti snabdeveno ispravnim standardnim ručnim alatom, neophodnim priborom, rezervnim delovima, priručnom apotekom i aparatom za gašenje požara.

Član 43.

Pre polaska na put mora se proveriti tehnička ispravnost vozila, kao i opremljenost vozila sredstvima iz člana 42. ovog pravilnika.

Član 44.

Za vreme rada motora buka u vozilu namenjenom za smeštaj putnika i posade ne sme prelaziti 80 decibela. Koncentracija ugljenmonoksida može se kretati najviše do 58 mg/m³ pri temperaturi do 20°C a koncentracija akroleina - najviše do 0,002 mg/l pri temperaturi od 18 do 20°C.

Ispitivanja buke, temperature i zagađenosti vazduha u vozilu vrše se pri radu motora, i to po potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Član 45.

Ako se vozilom prevoze opasne materije (tečna goriva, jetke i otrovne materije i sl.), vozaču, pratiocu vozača i radnicima zapošljenim na utovaru i istovaru tereta organizacija je dužna dati potrebna uputstva i obezbediti odgovarajuće mere predviđene propisima o zaštiti na radu pri prevozu opasnih materija.

Član 46.

Organizacija je dužna pre polaska vozila na duži put upoznati vozača sa osnovnim karakteristikama puta koje su od značaja za bezbednost saobraćaja.

Član 47.

Ako organizacija utvrdi da se vozač nalazi u pripitom stanju ili u stanju uzbuđenosti odnosno premorenosti, dužna je da mu spreči polazak na put.

Član 48.

Prevoz ljudi u korpi teretnog vozila sa automatskim istovarivanjem tereta zabranjeno je. Pratioci vozača takvog vozila mogu se voziti samo u kabini.

Član 49.

Prikačivanje prikolice za motorno vozilo treba da vrše, po pravilu, vozač i njegov pomoćnik. Prikačivanje se mora vršiti vožnjom unatrag, i to najmanjom mogućom brzinom.

Izuzetno, vozač može i sam prikolicu prikačiti za motorno vozilo. U tom slučaju on mora prikolicu postaviti na mesto gde joj se može lako prići vozilom, ispod zadnjih točkova prikolice staviti podmetače i proveriti stanje pribora za tegljenje.

Član 50.

Prikačivanje odnosno otkaçivanje prikolice može se vršiti samo na ravnom i tvrdom terenu koji nije klizav.

Prednja strana i bočne strane platforme prikolice moraju pri spajanju biti uklopljene.

Član 51.

Pre nego što prikači poluprikolicu za motorno vozilo vozač mora proveriti da li je sedlasti uređaj za spajanje ispravan a poluprikolica zakačena ručnom kočnicom. Prednji deo poluprikolice mora biti postavljen na takvoj visini da pri prikačivanju prednja ivica lisnatog oslonca rude nalegne na žleb ili sedlo za spajanje.

Uzdužna osa tegljača i poluprikolice mora biti u pravoj liniji. Pomeranje ose ne sme prelaziti 10°.

Član 52.

Za vreme utovara ili istovara tereta sa vozila vozač mora biti prisutan i dužan je da prethodno proveri da li su preduzete sve mere bezbednosti.

Pri utovaru tereta u vozilo zabranjeno je na strane tovarnog prostora vešati lance, užad i drugu opremu za dizanje tereta.

Član 53.

Ako se vozilom prevoze valjkasti tereti, vozač mora u toku vožnje povremeno proveravati stanje tereta na vozilu, kao i stanje uređaja za prikačivanje.

Član 54.

Zabranjeno je bez sigurnih podmetača postavljati vozilo na kosinu sa nagibom većim od 5°.

Ako se sa vozila sa automatskim istovarivanjem tereta vrši utovar ili istovar tereta iznad jaruge, na obali ili na strminama, vozilo se mora prethodno podupreti jakim polugama.

Izuzetno, istovar tereta može se vršiti bez stavljanja podmetača ako je teren tvrd i bez nagiba. U takvom slučaju vozilo mora biti najmanje 1 m udaljeno od ivice jaruge, obale ili strmine.

Član 55.

Vrata na kabini i na karoseriji vozila moraju se lako i sigurno zatvarati i biti izvedena tako da se ne otvaraju u toku vožnje.

IV. MERE ZAŠTITE NA RADU SA ETILIZIRANIM BENZINOM, BENZOLOM I ANTIFRIZOM

1. Rad sa etiliziranim benzinom

Član 56.

Pri radu sa etiliziranim benzinom (opravke uređaja, prevoz i ostali radovi) moraju se preduzimati mere zaštite radi sprečavanja udisanja pare etiliziranog benzina, kao i njegovog prosipanja na telo radnika.

Član 57.

Pri čišćenju cisterni ili rezervoara od etiliziranog benzina, kao i pri opravkama takvih cisterni i rezervoara, moraju se koristiti lična zaštitna sredstva, i to: specijalna odeća, cevna maska i pojas za spasavanje sa konopcima. Za vreme rada u cisterni ili rezervoaru radnik koji vrši čišćenje mora biti pod stalnim nadzorom lica van cisterne ili rezervoara.

Član 58.

Snabdevanje vozila etiliziranim benzinom može se vršiti samo pomoću benzinskih pumpi sa crevima snabdevenim posebnim pištoljima.

Zabranjeno je snabdevanje vozila etiliziranim benzinom pomoću vedra i levka, kao i prenos etiliziranog benzina u otvorenoj ambalaži.

Produvanje ustima uređaja za napajanje vozila etiliziranim benzinom zabranjeno je.

Radnik zatrovan etiliziranim benzinom mora biti odmah upućen u najbližu zdravstvenu ustanovu (ambulantu, bolnicu).

Član 59.

Mesta na kojima je proliven etilizirani benzin moraju se posuti rastvorom dihloramina (1,5% u benzinu) ili kašom od gašenog hlornog kreča (jedan deo hlornog kreča na tri do pet delova vode).

Član 60.

Ispuštanje otpadnih voda sa etiliziranim benzinom u kanalizaciju zabranjeno je.

Otpadne vode sa etiliziranim benzinom mogu se ispuštati u industrijsku kanalizaciju tek posle neutralisanja sa hlornim krečom u neutralizacionoj jami.

Član 61.

Sredstva za brisanje mrlja od etiliziranog benzina (strugotine, krpe i sl.) moraju se posle upotrebe držati u metalnim posudama sa čvrstim poklopcima.

Spaljivanje zaprljanih sredstava iz stava 1. ovog člana vrši se na određenom mestu uz preduzimanje mera zaštite protiv udisanja benzinske pare i protivpožarnih mera.

Član 62.

Radnici koji rade sa etiliziranim benzinom moraju koristiti zaštitnu odeću.

Zaštitna odeća posuta etiliziranim benzinom mora se odmah zameniti čistom zaštitnom odećom.

Zaštitna odeća zagađena etiliziranim benzinom mora se čuvati i prati odvojeno od druge odeće. Opravke na toj odeći smeju se vršiti tek posle pranja.

Zabranjeno je sa odećom zagađenom etiliziranim benzinom ulaziti u trpezarije, kuhinje i radne i stambene prostorije.

Član 63.

Lična zaštitna sredstva (gumene čizme, rukavice, kecelje i sl.) neutrališu se od etiliziranog benzina kašom od hlornog kreča (jedan deo kreča na dva do tri dela vode), i to trljanjem ili kvašenjem u zasićenoj krečnoj vodi i obilnim pranjem u čistoj vodi. Rukavice treba pre skidanja istrljati kerozinom, oprati vodom i sapunom.

Član 64.

U zatvorenu prostoriju sa isparenjima etiliziranog benzina iznad maksimalno dopuštene koncentracije dozvoljeno je ulaženje radnika samo uz upotrebu odgovarajućih zaštitnih sredstava za zaštitu disajnih organa (cevna maska, maska sa filterom i sl.).

U prostorijama u kojima se radi sa etiliziranim benzinom moraju se postaviti umivaonici sa toplom vodom i posude sa kerozinom. Radnici moraju imati na raspolaganju sapun, čiste krpe za brisanje ruku i

peškir, kao i 2% rastvor bikarbone sode za piće i ispiranje usta.

Član 65.

Unošenje hrane u prostorije iz člana 64. ovog pravilnika zabranjeno je.

Član 66.

Organizacija je dužna radnike koji rade sa etiliziranim benzinom prethodno upoznati sa opasnostima i merama zaštite pri takvom radu.

Član 67.

Radnici koji rade sa etiliziranim benzinom moraju se podvrgavati periodičnim specijalističkim lekarskim pregledima.

Organizacija je dužna radnicima koji rade sa etiliziranim benzinom obezbediti specijalističke lekarske preglede najmanje jedanput godišnje.

Član 68.

Posuda koja se upotrebljava za čuvanje etiliziranog benzina mora imati natpis ispisan krupnim slovima: "Etilizirani benzin - otrov", sa znakom određenim za otrovne materije.

Član 69.

Na svim radnim mestima na kojima se rukuje sa etiliziranim benzinom moraju biti istaknuta uputstva o merama zaštite na radu.

2. Rad sa benzolom

Član 70.

Pretakanje i slični postupci sa benzolom smeju se vršiti samo sa odgovarajućim priborom (šmrkovi, sifoni, creva i sl.). Pri tome se mora paziti da se benzol ne prosipa na pod, po ambalaži i na odeću radnika.

Zabranjeno je usisavanje benzola ustima kad se za pretakanje koristi sifon.

Radnik zatrovan benzolom mora biti odmah upućen u najbližu zdravstvenu ustanovu (ambulantu, bolnicu).

Član 71.

Benzol se ne sme upotrebljavati za pranje delova motora, rastvaranje boja, čišćenje zaštitne odeće, pranje rublja i slično.

Član 72.

Radnici koji rade sa benzolom moraju koristiti zaštitnu odeću.

Zaštitna odeća posuta benzolom mora se odmah zameniti čistom zaštitnom odećom.

Član 73.

U zatvorenu prostoriju sa isparenjima benzola iznad maksimalno dopuštene koncentracije dozvoljeno je ulaženje radnika samo uz upotrebu odgovarajućih zaštitnih sredstava za zaštitu disajnih organa (cevna

maska, maska sa filterom i sl.).

Član 74.

Organizacija je dužna radnike koji rade sa benzolom prethodno upoznati sa opasnostima i merama zaštite pri takvom radu.

Član 75.

Radnici koji rade sa benzolom moraju se pri prijemu na rad podvrgnuti specijalističkom lekarskom pregledu.

Organizacija je dužna radnicima koji rade sa benzolom obezbediti specijalističke lekarske preglede najmanje jedanput godišnje.

3. Rad sa antifrizom

Član 76.

Antifriz (sredstvo protiv smrzavanja) sme se držati i prenositi samo u hermetički zatvorenim čvrstim posudama (od metala ili drugog otpornog materijala) sa sigurnim poklopcem na zavoj.

Član 77.

Na posudi u kojoj se čuva i prenosi antifriz, mora postojati natpis ispisan krupnim slovima: "Antifriz - otrov", sa znakom određenim za otrovne materije.

Član 78.

Pretakanje antifriza mora se vršiti specijalnim šmrkovima.

Zabranjeno je usisavanje antifriza ustima kad se za pretakanje koristi sifon.

Član 79.

Posude sa antifrizom moraju se čuvati u suvoj nezagrejanoj prostoriji sa odgovarajućom ventilacijom.

Član 80.

Po završenom radu sa antifrizom radnici moraju dobro oprati ruke vodom i sapunom.

Radnik zatrovan antifrizom mora biti odmah upućen u najbližu zdravstvenu ustanovu (ambulantu ili bolnicu).

Član 81.

Vozači, pratioci i druga lica u organizaciji ne smeju upotrebljavati antifriz, ako prethodno nisu upoznati sa opasnostima i merama zaštite pri radu sa antifrizom.

V. LIČNA ZAŠTITNA SREDSTVA

Član 82.

Organizacija je dužna radnicima koji rade na opravkama vozila i prevozu vozilom staviti na raspolaganje odgovarajuća lična zaštitna sredstva prema posebnim propisima o zaštiti na radu.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 83.

Organizacije su dužne sve zaštitne mere koje primenjuju u radu na održavanju vozila i prevozu vozilima a koje nisu u skladu sa odredbama ovog pravilnika uskladiti sa njegovim odredbama u roku od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 84.

Ako ovim pravilnikom nisu predviđene neke od mera i normativa zaštite na radu pri održavanju vozila i prevozu vozilom, u pogledu tih mera i normativa primenjivaće se odredbe Opšteg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu ("Službeni list FNRJ", br. 16/47 i 36/50), Pravilnika o zaštitnim merama protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i radilištima ("Službeni list FNRJ", br. 107/47), kao i odredbe drugih propisa o zaštiti na radu.

Član 85.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".

Br. 160-59-65-9

1. decembra 1965. godine

Beograd

Savezni sekretar

za rad

Risto Džunov, s.r.

IZMENE

Član 69. Zakona o zaštiti na radu

Zakon je objavljen u "Službenom glasniku RS" br. 42/91 od 18.7.1991. godine.

Član 69.

Do donošenja propisa o opštim i posebnim merama zaštite na radu, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila), sadržana u sledećim propisima:

...

9. Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima ("Sl. list SFRJ", br. 55/65);

...